

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal),

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal) împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenient accesoriu Gheorghe Pascal și Oficiul Cadastral teritorial Cahul, notarul public „Butuc Rodica”, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și declararea nulității actelor juridice,

împotriva deciziei din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a respins apelul declarat de Ion Pascal și s-a menținut hotărârea din 26 august 2014 a Judecătoria Cahul,

*(Dosarul nr. 2ra-1251/23
NR. PIGD 2-14019296-01-2ra-04092023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.

Temeiurile declarării recursului.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Judecătoria Cahul, jud. D. Bosîi,
Curtea de Apel Cahul, jud. Gh. Eni, V. Movilă, T. Dimitriadi,

08 aprilie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal)

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 06 octombrie 2009, Ion Pascal a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Pascal, persoană interesată Gheorghe Pascal și Pavel Pascal, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii asupra ½ cotă-parte din casa de locuit cu teren aferent, cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx și ½ cotă-parte din casa de locuit cu teren aferent cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx, deschise după decesul mamei sale Ioana Pascal la 21 iunie 1998, anularea parțială a contractului de donație nr. 366 din 03 februarie 2000, prin care Nicolai Pascal a donat lui Dumitru Pascal casa de locuit cu teren aferent cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx în partea ce vizează donația ½ cotă-parte din bunul imobil, declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal înregistrat cu nr. 149 la 25 ianuarie 1999, eliberat lui Nicolai Pascal asupra bunurilor succesoriale ale defunctei Ioana Pascal.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin contractul de donație din 09 mai 1997 tatăl său, Nicolai Pascal i-a donat 2/5 cotă-parte din casa de locuit cu teren aferent, cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx. La momentul donării, bunul constituia proprietate comună în devălmășie a părinților săi, tatăl Nicolai Pascal și mama Ioana Pascal.

3. La 21 iunie 1998 a decedat mama sa, Ioana Pascal, fără a lăsa un testament. După decesul mamei, reclamantul a susținut că a intrat nemijlocit în posesiunea a ½ cotă-parte a mamei din casa de locuit cu terenul aferent, cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx.

4. A menționat că casa de locuit cu terenul aferent, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx, care a fost donată prin contractul de donație nr. 366 din 03 februarie 2000, de către Nicolai Pascal lui Dumitru Pascal, a aparținut ambilor părinți și după decesul mamei, tatăl deși acceptase succesiunea asupra conturilor bănești a mamei, asupra părții din bunul imobil care îi

aparținerea mamei nu a formulat cerințe și nu și-a înregistrat acest drept la Oficiul Cadastral Teritorial Cahul.

5. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2009 a Judecătoriei Cahul, acțiunea depusă de Ion Pascal a fost admisă, constatându-se faptul acceptării succesiunii asupra ½ cotă-parte din casa de locuit cu teren aferent cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx și ½ cotă-parte din casa de locuit cu terenul aferent cu nr. cadastral xxxxx, amplasată în or. Cahul, str. xxxxx. S-a recunoscut parțial nul contractul de donație nr. 366 din 03 februarie 2000, încheiat între Nicolae Pascal și Dumitru Pascal privind donarea a ½ cotă-parte din casa de locuit și terenul aferent din str. xxxxx, or. Cahul. (f.d. 39, Vol. I)

6. Prin decizia din 08 aprilie 2010 a Curții de Apel Cahul, a fost admis apelul declarat de Dumitru Pascal, fiind casată hotărârea din 30 noiembrie 2009 a Judecătoriei Cahul, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță. (f.d. 73-74, Vol. I)

7. Prin încheierile din 05 iulie 2010 a Judecătoriei Cahul, s-au atras în proces în calitate de copârât Marian Pascal și în calitate de intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Cahul și notarul public Rodica Butuc. (f.d. 148-149, 151, Vol. I)

8. Prin hotărârea din 21 decembrie 2010 a Judecătoriei Cahul, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascal împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenienți accesorii Gheorghe Pascal, Oficiul Cadastral Teritorial Cahul, notarul public Rodica Butuc, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității actelor juridice, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 189-193, Vol. I)

9. Prin încheierea din 11 martie 2011 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis cererea de abținere a judecătorilor Curții de Apel Cahul, Ion Dănăilă, Galina Vavrin și Natalia Bondarenco, dispunându-se strămutarea pricinii pentru examinare în ordine de apel la Curtea de Apel Comrat. (f.d. 204-205, Vol. I)

10. Prin decizia din 10 mai 2011 a Curții de Apel Comrat, s-a respins apelul declarat de Ion Pascal și s-a menținut hotărârea din 21 decembrie 2010 a Judecătoriei Cahul. (f.d. 247, 248-250, 251-253, Vol. I)

11. Prin decizia din 25 ianuarie 2012 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Ion Pascal, s-a casat decizia din 10 mai 2011 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 21 decembrie 2010 a Judecătoriei Cahul, cauza fiind remisă pentru rejudecare în prima instanță – Judecătoria Cahul. (f.d. 293, 294-297, Vol. I)

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

12. Prin hotărârea din 26 august 2014 a Judecătoriei Cahul, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascal împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenienți accesorii Gheorghe Pascal, Oficiul Cadastral Teritorial Cahul, notarul public Rodica Butuc cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității actelor juridice, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 95, 99-101, Vol. II)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. La 28 august 2014, Ion Pascal a declarat apel împotriva hotărârii din 26 august 2014 a Judecătoriei Cahul.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul, s-a respins apelul declarat de Ion Pascal și s-a menținut hotărârea din 26 august 2014 a Judecătoriei Cahul. (f.d. 156, 157-160, vol. II)

15. Pentru a ajunge la această concluzie instanța de apel a reținut că prima instanță a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele de fapt importante pentru soluționarea pricinii, a aplicat corect normele de drept material și a respectat normele de drept procedural la judecarea cauzei.

16. Materialele cauzei atestă la 21 iunie 1998 a decedat Ioana Pascal, iar la 20 februarie 2009 a decedat Nicolai Pascal, părinții lui Ivan Pascal și a lui Dumitru Pascal. Nicolai Pascal la 25 ianuarie 1999 a depus cerere de acceptare a succesiunii la notarul Olga Niculița, care i-a eliberat certificat de moștenitor legal înregistra cu nr. 149, conform căruia moștenitorul averii Ioanei Pascal este soțul acesteia Nicolai Pascal, fiind unicul moștenitor legal, care a acceptat succesiunea în termen după decesul soției sale.

17. Totodată, instanța de apel a stabilit că Ivan Pascal nu a prezentat nici o probă care ar confirma că în timp de 6 luni de la decesul mamei sale a intrat în posesiunea de fapt a patrimoniului succesoral prin admiterea, asigurarea, exercitarea folosinței asupra bunurilor succesoriale, achitarea cheltuielilor comunale aferente imobilului din masa succesorală, plata impozitelor sau alte acte ce demonstrează intenția moștenitorului de a accepta moștenirea.

18. Astfel, instanța de apel a menționat că nu sunt pertinente pentru constatarea faptului acceptării succesiunii argumentul lui Ivan Pascal precum că după decesul mamei sale a continuat să locuiască în casa din or. Cahul, str. xxxxx, a întreținut grădina, a cules roada, a avut grijă de Nicolai Pascal care era neputincios și bolnav, ori potrivit contractului de donație din

19 mai 1997 Nicolai Pascal (tatăl) i-a dăruit lui Ivan Pascal 2/5 cotă-parte din casa din or. Cahul, str. xxxxx.

19. Prin urmare, Ivan Pascal domiciliază în bunul imobil care este proprietatea sa, iar Nicolai Pascal a ocupat partea sa în care a locuit cu soția Ioana Pascal.

20. Totodată, instanța de apel a stabilit că prin certificatul eliberat de Primăria or. Cahul din 18 noiembrie 2010 se confirmă că pe adresa or. Cahul, str. xxxxx, conform registrului de evidență a primăriei or. Cahul plătitorul impozitului funciar și imobiliar în perioada 2004-2008 era Nicolai Pascal, invalid de gr. I, care conform art. 283 alin. (2) din Codul fiscal i s-a acordat scutire de la plata impozitelor.

21. De asemenea, s-a constatat că potrivit informației de la OCT Cahul la 21 iunie 1998, la data decesului Ioanei Pascal, terenul de pe lângă casa de locuit amplasată în or. Cahul, str. xxxxx aparține Primăriei or. Cahul. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren a fost eliberat la 26 februarie 2002 pe numele lui Nicolai Pascal cu cota-parte 3/5 și înregistrat la OCT Cahul la 10 martie 2002. La aceeași dată, a fost eliberat și înregistrat pe numele lui Ivan Pascal dreptul de proprietate asupra 2/5 cotă-parte din același teren.

22. Prin urmare, terenul aferent casei de locuit amplasată în or. Cahul, str. xxxxx nu intra în masa succesorală, iar Ivan Pascal trebuia să cunoască că 3/5 cotă-parte este înregistrat la 10 martie 2002 pe numele lui Nicolai Pascal.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 04 martie 2015, Ion Pascal a declarat recurs împotriva decizia instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

SOLICITAREA RECURENTULUI

24. În susținerea recursului a indicat că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea instanței de fond sunt ilegale și neîntemeiate, deoarece instanțele ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material. În drept a invocat art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă în redacția până la 01 septembrie 2023.

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

25. Prin încheierea din 13 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție, s-a declarat inadmisibil recursul depus de Ion Pascal împotriva deciziei din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE REVIZUIRE

26. La 16 martie 2023, Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Dumitru Obadă, a depus cerere de revizuire împotriva încheierii din 13 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

27. Prin încheierea 30 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova. S-a constatat încălcarea drepturilor lui Ion Pascal garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului. S-a casat încheierea din 13 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascal împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenienți accesorii Gheorghe Pascal și Oficiul Cadastral Teritorial Cahul, notarul public Rodica Butuc, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și declararea nulității actelor juridice. S-a reținut prezenta cauză civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursului declarat de Ion Pascal împotriva deciziei din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul. S-a încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Pascal suma de 3 600 de euro, convertită în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, în calitate de despăgubire pentru prejudiciu moral, inclusiv costuri și cheltuieli.

28. Prin referința din 21 mai 2023, Dumitru Pascal a indicat că la 17 iunie 2016, Ion Pascal a decedat, fapt ce se confirmă prin certificatul de deces anexat la referință. De asemenea, a menționat că Ion Pascal nu a avut copii, iar odată cu decesul recurentului au încetat și împuternicirile reprezentanților acestuia.

29. Prin încheierea din 19 iunie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a suspendat procesul civil, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascal împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenienți accesorii Gheorghe Pascal și OCT Cahul, Notarul Public „Butuc Rodica”, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și

declararea nulității actelor juridice, până la determinarea succesorului în drepturi al lui Ion Pascal.

30. Potrivit certificatelor de moștenitor legal nr. 2782 din 19 mai 2020, nr. 2784 din 19 mai 2020 și 2785 din 19 mai 2020, după decesul reclamantului/recurent Ion Pascal a rămas moștenitor soția Evdochia Pascal.

31. Prin încheierea din 30 septembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a reluat procesul la examinarea admisibilității recursului declarat de Ion Pascal, împotriva deciziei din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul. S-a înlocuit reclamantul/recurent Ion Pascal (defunct) cu succesorul în drepturi al acesteia, Evdochia Pascal, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascal împotriva lui Dumitru Pascal, Marian Pascal, intervenient accesoriu Gheorghe Pascal și Oficiul Cadastral teritorial Cahul, notarul public „Butuc Rodica”, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și declararea nulității actelor juridice, fapt care urmează a-i fi adus la cunoștință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de către Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal), a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

33. Art. 433 alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

34. Art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„ Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

35. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă indică:

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

37. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

39. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele

stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

40. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

41. Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

42. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

43. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

44. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

45. Din considerentele redată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal), nu se încadrează în temeiurile

prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

46. Din aceste motive, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Evdochia Pascal (succesor în drepturi al defunctului Ion Pascal), împotriva deciziei din 22 ianuarie 2015 a Curții de Apel Cahul.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat